Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 17 december 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Socialpolitik — Direktiv 2006/54/EG — Likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet — Diskriminerande uppsägning — Artikel 18 — Kompensation eller gottgörelse för den faktiskt lidna skadan — Avskräckande karaktär — Artikel 25 — Sanktioner — Bestraffande skadestånd”

I mål C-407/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Juzgado de lo Social no 1 de Córdoba (arbetsdomstol nr 1 i Córdoba, Spanien) genom beslut av den 1 augusti 2014, som inkom till domstolen den 27 augusti 2014, i målet

María Auxiliadora Arjona Camacho

mot

Securitas Seguridad España SA,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av L. Bay Larsen, ordförande på tredje avdelningen tillika tillförordnad ordförande på fjärde avdelningen, samt domarna J. Malenovský, M. Safjan (referent), A. Prechal och K. Jürimäe,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— María Auxiliadora Arjona Camacho, genom R. Alcaide Aranda, abogado,

— Spaniens regering, genom L. Banciella Rodríguez-Miñón och A. Rubio González Alejandro, båda i egenskap av ombud,

— Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom J. Kraehling, i egenskap av ombud, biträdd av A. Bates, barrister,

* Rättegångsspråk: spanska.

— Europeiska kommissionen, genom D. Roussanov och E. Adsera Ribera, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 3 september 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, s. 23).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan María Auxiliadora Arjona Camacho och Securitas Seguridad España SA (nedan kallat Securitas Seguridad España). Målet gäller huruvida María Auxiliadora Arjona Camacho ska tillerkännas bestraffande skadestånd till följd av en uppsägning som utgör könsdiskriminering.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 76/207/EEG

3 Artikel 6 i rådets direktiv 76/207/EEG av den 9 februari 1976 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor (EGT L 39, s. 40; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 191), hade ursprungligen följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall i sina respektive länders rättsordning vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för alla som anser sig förfördelade på grund av att likabehandlingsprincipen inte tillämpats enligt vad som sägs i artiklarna 3, 4 och 5 att göra sina rättigheter gällande vid domstol efter att eventuellt ha hänvänt sig till andra behöriga myndigheter”.

4 Direktiv 76/207 ändrades genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/73/EG av den 23 september 2002 (EGT L 269, s. 15). I skäl 18 i direktiv 2002/73 anges följande:

”För att principen om likabehandling skall få avsedd verkan har domstolen slagit fast att överträdelse av denna princip skall leda till att den arbetstagare som utsatts för diskriminering tilldöms skadestånd, som skall vara adekvat i förhållande till den skada som lidits. Den har vidare angett att en effektiv kompensation kan omintetgöras om en övre gräns fastställs och att det inte är tillåtet att utesluta att ränta utbetalas för att gottgöra den förlust som lidits”.

5 Artikel 6 i direktiv 76/207 ändrades på följande sätt genom direktiv 2002/73:

”1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla som anser sig förfördelade på grund av att principen om likabehandling inte har tillämpats på dem har tillgång till rättsliga och/eller administrativa förfaranden, inbegripet, när de anser det lämpligt, förlikningsförfaranden för att säkerställa efterlevnaden av skyldigheterna enligt detta direktiv, även efter det att den situation, i vilken diskrimineringen uppges ha förekommit, har upphört.

2. Medlemsstaterna skall i sina rättsordningar införa nödvändiga bestämmelser för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, för den förlust och skada som lidits av den person som drabbats av diskriminering i strid mot artikel 3, på ett sätt som är avskräckande och står i proportion till den skada som lidits; sådan kompensation eller gottgörelse får inte begränsas av en i förväg fastställd övre gräns, utom i de fall då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som en sökande lidit till följd av diskriminering i den mening som avses i detta direktiv är vägran att beakta hans/hennes arbetsansökan.

…”

6 Genom direktiv 2002/73 lades även artikel 8d till i direktiv 76/207. Nämnda artikel har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall bestämma vilka sanktioner som skall tillämpas på överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att de tillämpas.

Sanktionerna, som kan bestå av skadestånd till den diskriminerade personen, skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna skall anmäla dessa bestämmelser till kommissionen senast den 5 oktober 2005 och skall utan dröjsmål anmäla varje senare ändring av dessa.”

7 Enligt artikel 34.1 i direktiv 2006/54 upphävdes direktiv 76/207 med verkan från och med den 15 augusti 2009.

Direktiv 2006/54

8 Skälen 1, 33 och 35 i direktiv 2006/54 har följande lydelse:

”(1) … direktiv 76/207 … och rådets direktiv 86/378/EEG av den 24 juli 1986 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet (EGT L 225, s. 40: svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 83) har ändrats mycket …. Eftersom direktiven nu skall ändras igen bör bestämmelserna av tydlighetsskäl omarbetas så att de viktigaste bestämmelserna på detta område liksom vissa konsekvenser av … domstol[en]s … rättspraxis samlas i en enda text.

…

(33) För att principen om likabehandling skall få avsedd verkan har domstolen tydligt slagit fast att det skadestånd som tilldöms för överträdelse av denna princip skall vara adekvat i förhållande till den skada som lidits. Därför bör det inte fastställas någon övre gräns för denna kompensation, utom då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som drabbat en sökande till följd av diskriminering enligt detta direktiv är vägran att ta sökandens ansökan om arbete under övervägande.

…

(35) Medlemsstaterna bör fastställa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för åsidosättande av skyldigheterna i detta direktiv.”

9 Artikel 1 i detta direktiv har följande lydelse:

”Syftet med detta direktiv är att säkerställa att principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet genomförs.

Därför innehåller det bestämmelser för att genomföra principen om likabehandling i fråga om följande:

...

b) Arbetsvillkor, inklusive lön.

...

Det innehåller också bestämmelser om fastställande av lämpliga förfaranden för att garantera att detta genomförande blir effektivare."

10 Artikel 14 i direktivet har rubriken "Förbud mot diskriminering". I punkt 1 c i den artikeln föreskrivs följande:

"Det får inte förekomma någon direkt eller indirekt könsdiskriminering i den offentliga eller privata sektorn, inbegripet offentliga organ i fråga om följande:

...

c) Anställnings- och arbetsvillkor, inklusive villkor för att ett anställningsförhållande skall upphöra, och löner enligt artikel [157 FEUF]."

11 I artikel 18 i samma direktiv, som har rubriken "Kompensation eller gottgörelse", föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall i sina rättsordningar införa nödvändiga bestämmelser för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, för den förlust och skada som lidits av den person som drabbats av könsdiskriminering, på ett sätt som är avskräckande och står i proportion till den skada som lidits. Sådan kompensation eller gottgörelse får inte begränsas av en i förväg fastställd övre gräns, utom i de fall då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som en sökande lidit till följd av diskriminering i den mening som avses i detta direktiv är vägran att ta sökandens ansökan under övervägande."

12 I artikel 25 i direktiv 2006/54, som har rubriken "Sanktioner", föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall bestämma vilka sanktioner som skall tillämpas på överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna, som kan bestå av skadestånd till den diskriminerade personen, skall vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna skall anmäla dessa bestämmelser till kommissionen senast den 5 oktober 2005, och alla senare ändringar som gäller dem utan dröjsmål".

13 Artikel 27 i samma direktiv har rubriken "Minimikrav". I artikel 27.1 föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är mer fördelaktiga för skyddet av principen om likabehandling än de som anges i detta direktiv."

Spansk rätt

14 Artikel 10 i lag 3/2007 av den 22 mars 2007 om faktisk jämställdhet mellan kvinnor och män (Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) (BOE no 71, av den 23 mars 2007, s. 12611) har rubriken ”Rättsverkningar av diskriminerande beteende”. I nämnda artikel stadgas följande:

”Handlingar eller avtalsvillkor som utgör eller ger upphov till könsdiskriminering är ogiltiga och utan verkan och ska medföra ansvar [för den som gjort sig skyldig till diskrimineringen] genom ett system för gottgörelse eller kompensation som är faktisk och effektiv och som står i proportion till den skada som lidits, samt i förekommande fall genom ett verkningsfullt och avskräckande system med påföljder för att förebygga diskriminerande beteenden.”

15 Artikel 183 i lag 36/2011 av den 10 oktober 2011 om domstolar med behörighet i arbetsrättsliga och socialförsäkringsrättsliga mål (Ley 36/2011, reguladora de la jurisdicción social) (BOE nr 245, av den 11 oktober 2011, s. 106584), har rubriken ”Kompensation”. I artikel 183.1 och 183.2 föreskrivs följande:

”1. Om det i domen slås fast att det har skett ett åsidosättande ska domstolen avgöra frågan om storleken på det eventuella skadestånd som sökanden är berättigad till på grund av att han eller hon har utsatts för diskriminering eller på grund av att hans eller hennes grundläggande fri- och rättigheter har åsidosatts på annat sätt. Skadeståndets storlek ska grunda sig både på den ideella skada som orsakats av åsidosättandet av den grundläggande rättigheten och på ytterligare skador till följd av detta.

2. Domstolen ska avgöra frågan om skadeståndets storlek efter skälighet om det är alltför svårt eller dyrt att styrka det exakta beloppet, för att i tillräcklig mån gottgöra den skadelidande och i möjligaste mån återställa den situation som rådde före skadan samt för att bidra till syftet att förebygga skadan.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

16 Den 1 juli 2012 anställdes María Auxiliadora Arjona Camacho av Securitas Seguridad España som säkerhetsvakt för att arbeta heltid i ett fängelse för underåriga i Córdoba (Spanien). Hon sades upp den 24 april 2014.

17 María Auxiliadora Arjona Camacho motsatte sig uppsägningen och vände sig därför den 6 maj 2014 till medlings-, skiljedoms- och förlikningskommittén i Córdoba och ansökte om att det skulle göras ett försök att nå en förlikning med hennes arbetsgivare. Någon förlikning nåddes inte.

18 Den 26 maj 2014 väckte María Auxiliadora Arjona Camacho talan vid Juzgado de lo Social no 1 de Córdoba (arbetsdomstol nr 1 i Córdoba) varigenom hon bestred uppsägningen och yrkade att den skulle förklaras ogiltig.

19 María Auxiliadora Arjona Camacho gjorde härvid huvudsakligen gällande att hennes uppsägning bland annat utgjorde könsdiskriminering och yrkade skadestånd med ett belopp om 6 000 euro för den lidna skadan.

20 Den hänskjutande domstolen har påpekat att den anser det fastställt att uppsägningen av María Auxiliadora Arjona Camacho utgör könsdiskriminering och att den dom som den hänskjutande domstolen kommer att meddela efter EU-domstolens svar kommer att redogöra för den bevisning som ligger till grund för detta konstaterande.

21 Den hänskjutande domstolen har tillagt att dess framtida dom även kommer att klargöra skälen till att den anser att ett skadestånd på 3 000 euro är tillräckligt som fullständig gottgörelse för den skada som María Auxiliadora Arjona Camacho lidit på grund av att hon sades upp av könsrelaterade skäl.

22 Dock undrar den hänskjutande domstolen om den med tillämpning av artikel 18 i direktiv 2006/54, enligt vilken skadan ska gottgöras och kompenseras på ett sätt som är avskräckande, måste bevilja María Auxiliadora Arjona Camacho skadestånd som är högre än en fullständig kompensation för den lidna skadan – i form av bestraffande skadestånd – för att statuera exempel gentemot hennes tidigare arbetsgivare och andra.

23 Samma domstol har preciserat att begreppet ”bestraffande skadestånd” inte existerar i spansk rätt.

24 Mot denna bakgrund beslutade Juzgado de lo Social no 1 de Córdoba (arbetsdomstol nr 1 i Córdoba) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Kan artikel 18 i direktiv 2006/54/EG, i den del det föreskrivs att en kompensation till den person som drabbats av könsdiskriminering (förutom att den ska vara faktisk, effektiv och stå i proportion till den skada som lidits) ska ha en avskräckande verkan, tolkas så, att den ger en nationell domstol rätt att utdöma ett ytterligare belopp i form av ett skäligt bestraffande skadestånd, närmare bestämt ett ytterligare belopp som går utöver den fulla gottgörelsen för den skada som den skadelidande har vållats och som syftar till att avskräcka andra (och den skadevållande), förutsatt att detta belopp inte är oproportionerligt, och detta även om ett sådant bestraffande skadestånd är främmande för den nationella domstolens rättstradition?”

Prövning av tolkningsfrågan

25 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klargjort huruvida artikel 18 i direktiv 2006/54 ska tolkas på så sätt att för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse – på ett sätt som är avskräckande – för den förlust eller skada som lidits av en person som drabbats av könsdiskriminering, ska denna person, utöver skadestånd som kompensation för skadan, även beviljas bestraffande skadestånd.

26 Enligt artikel 18 ska medlemsstaterna i sina rättsordningar införa nödvändiga bestämmelser för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, för den förlust och skada som lidits av den person som drabbats av könsdiskriminering, på ett sätt som är avskräckande och står i proportion till den skada som lidits. Sådan kompensation eller gottgörelse får inte begränsas av en i förväg fastställd övre gräns, utom i fall av vägran att ta sökandens ansökan under övervägande.

27 Bestämmelsen återger ordalydelsen i artikel 6.2 i direktiv 76/207, i dess lydelse enligt direktiv 2002/73.

28 Såsom följer av skäl 18 i direktiv 2002/73, ändrades härigenom artikel 6 i direktiv 76/207 i syfte att beakta domstolens praxis, bland annat dom Marshall (C-271/91, EU:C:1993:335) och dom Draehmpaehl (C-180/95, EU:C:1997:208).

29 Såvitt gäller tolkningen av artikel 6 i direktiv 76/207 – vilken upphävts och ersatts genom direktiv 2006/54 – har domstolen erinrat om att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för alla som anser sig förfördelade på grund av diskriminering som strider mot nämnda direktiv att göra sina rättigheter gällande vid domstol. En sådan skyldighet innebär att åtgärderna i fråga ska vara tillräckligt effektiva för att det mål som eftersträvas med direktivet ska kunna uppnås och rent faktiskt ska kunna åberopas vid nationella domstolar (se dom Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, punkt 22, och dom Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, punkt 43).

30 I nämnda artikel 6 föreskrivs inte att medlemsstaterna ska vidta någon bestämd åtgärd vid överträdelse av diskrimineringsförbudet, utan medlemsstaterna har, enligt domstolens praxis, frihet att välja mellan de olika lösningar som är lämpliga för att uppnå målet med direktiv 76/207 beroende på de olika situationer som kan uppstå (se dom von Colson och Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, punkt 18; dom Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, punkt 23, och dom Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, punkt 44).

31 Åtgärder för att uppnå faktisk jämställdhet ska emellertid säkerställa ett faktiskt och effektivt domstolsskydd och ha en faktisk avskräckande verkan i förhållande till arbetsgivaren (se dom von Colson och Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, punkterna 23 och 24; dom Draehmpaehl, C-180/95, EU:C:1997:208, punkt 25, och dom Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, punkt 45).

32 Sådana krav förutsätter med nödvändighet att hänsyn tas till de särskilda omständigheterna i varje fall av åsidosättande av likabehandlingsprincipen. I fall där det har skett en diskriminerande uppsägning kan återupprättandet av en situation där jämställdhet råder inte förverkligas om inte den som utsatts för diskrimineringen återanställs alternativt erhåller ekonomisk gottgörelse för liden skada (dom Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, punkt 25).

33 Om ekonomisk gottgörelse är den åtgärd som väljs för att uppnå syftet att uppnå faktisk jämställdhet, måste denna enligt domstolens praxis vara adekvat i den meningen att den i enlighet med tillämpliga nationella regler ger fullständig kompensation för den faktiska skada som orsakats av den diskriminerande uppsägningen (se dom Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, punkt 26, och dom Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, punkt 46).

34 Det följer följaktligen av bestämmelserna i artikel 6 i direktiv 76/207, i såväl dess ursprungliga som dess ändrade lydelse, liksom av domstolens i punkterna 29–33 ovan nämnda rättspraxis, att den faktiska avskräckande verkan som eftersträvas i nämnda artikel 6 inte innebär att en person som lidit skada på grund av könsdiskriminering ska beviljas bestraffande skadestånd. Denna typ av skadestånd går nämligen utöver en fullständig gottgörelse för den förlust och skada som lidits och utgör en sanktionsåtgärd.

35 Detta konstaterande styrks av att ekonomisk gottgörelse som utgår för skada som en följd av en diskriminerande uppsägning är en av flera alternativa former av gottgörelse, såsom framgår av punkt 32 ovan.

36 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 32 i sitt förslag till avgörande har någon väsentlig ändring inte gjorts i unionsrätten för att artikel 18 i direktiv 2006/54 ska tolkas på annat sätt än artikel 6 i direktiv 76/207 i detta avseende.

37 Domstolen konstaterar därför följande. I likhet med artikel 6 i direktiv 76/207 och i syfte att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse – på ett sätt som är avskräckande och proportionerligt – för den förlust eller skada som lidits av en person som drabbats av könsdiskriminering föreskrivs i artikel 18 i direktiv 2006/54 ett krav på medlemsstater som väljer ekonomisk kompensation eller gottgörelse att införa bestämmelser i sina rättsordningar som, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, föreskriver att skadestånd som helt täcker den skada som lidits ska utgå till den skadelidande. I nämnda artikel 18 föreskrivs däremot inte att bestraffande skadestånd ska utgå.

38 I artikel 25 i direktiv 2006/54 föreskrivs dessutom att medlemsstaterna ska bestämma vilka sanktioner som ska tillämpas på överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att de tillämpas. I artikeln sägs även att sanktionerna, som ”kan bestå av skadestånd till den diskriminerade personen”, ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

39 Medan artikel 18 i direktiv 2006/54 avser att införa kompensation eller gottgörelse för den skadelidande, följer det av ordalydelsen i artikel 25 i samma direktiv att artikeln ger medlemsstaterna möjlighet att vidta åtgärder för att beivra könsdiskriminering i form av ersättning till den skadelidande.

40 Artikel 25 i direktiv 2006/54 föreskriver således en möjlighet, men ingen skyldighet, för medlemsstaterna att anta bestämmelser om bestraffande skadestånd till den som drabbats av könsdiskriminering.

41 På samma sätt anges i artikel 27.1 i direktivet att medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är mer fördelaktiga för skyddet av principen om likabehandling än de som anges i detta direktiv.

42 Den hänskjutande domstolen har i förevarande fall påpekat att begreppet ”bestraffande skadestånd” inte förekommer i spansk rätt.

43 I avsaknad av nationella rättsregler som gör det möjligt att utbetala bestraffande skadestånd till en person som lidit skada till följd av könsdiskriminering föreskriver artikel 25 i direktiv 2006/54 under dessa omständigheter inte någon möjlighet för den nationella domstolen att på eget initiativ förplikta den som gjort sig skyldig till diskrimineringen att betala sådant skadestånd.

44 Det ska tilläggas att för det fall en medlemsstat väljer att anta bestämmelser som gör det möjligt att bevilja bestraffande skadestånd till den person som drabbats av könsdiskriminering ankommer det på medlemsstaterna att i sina interna rättsordningar fastställa kriterierna för att bestämma påföljdens omfattning, så länge principerna om likvärdighet och effektivitet iakttas (se analogt dom Manfredi m.fl., C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, punkt 92; dom Donau Chemie m.fl., C-536/11, EU:C:2013:366, punkterna 25–27, och dom Hirmann, C-174/12, EU:C:2013:856, punkt 40).

45 Mot denna bakgrund ska den ställda frågan besvaras på följande sätt. Artikel 18 i direktiv 2006/54 ska tolkas på så sätt att för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse – på ett sätt som är avskräckande och proportionerligt – för den förlust eller skada som lidits av en person som drabbats av könsdiskriminering, innebär denna artikel ett krav för medlemsstater som väljer ekonomisk kompensation eller gottgörelse att införa bestämmelser i sina rättsordningar som, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, föreskriver att skadestånd som helt täcker den skada som lidits ska utgå till den skadelidande.

Rättegångskostnader

46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet ska tolkas så, att för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse – på ett sätt som är avskräckande och proportionerligt – för den förlust eller skada som lidits av en person som drabbats av könsdiskriminering innebär denna artikel ett krav för medlemsstater som väljer ekonomisk kompensation eller gottgörelse att införa bestämmelser i sina rättsordningar som, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, föreskriver att skadestånd som helt täcker den skada som lidits ska utgå till den skadelidande.

Underskrifter